

ПРО ДЕЯКІ АСПЕКТИ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Андрій Шабалін,

*кандидат юридичних наук, старший дослідник,
завідувач відділу питань захисту прав ІВ НДІ
інтелектуальної власності НАПрН України, адвокат
ID ORCID: 0000-0001-8536-5081*

Наукова стаття присвячена окремим питанням систематизації права інтелектуальної власності. У ході дослідження приділено увагу зарубіжним правовим моделям регулювання інтелектуальної власності. Проаналізовано доктринальні підходи до необхідності запровадження в українське законодавство спеціального кодифікованого акта у сфері права інтелектуальної власності. Наголошується, що це дасть змогу нівелювати нормативну неузгодженість, виробити єдині правові підходи до регулювання інтелектуальної власності. Позитивним моментом кодифікації також є те, що остання дає можливість виключити з правової бази значну кількість підзаконних нормативно-правових актів, у тому числі застарілих. Вказано, що одним із сучасних напрямів систематизації законодавства про інтелектуальну власність є детальна регламентація правовідносин, що виникають у цифровій сфері.

Ключові слова: право інтелектуальної власності, кодифікація, законодавство, цивільне право, систематизація права інтелектуальної власності

Вступ. На сьогодні перед практиками і теоретиками постає питання систематизації законодавства у сфері регулювання приватноправових правовідносин (цивільних правовідносин).

В аспекті вищезазначеного існує блок дискусійних питань, пов'язаних з інкорпорацією та кодифікацією законодавства у сфері права інтелектуальної власності, яке є складовою цивільного блоку права. Це пов'язано зі специфікою правового регулювання відносин інтелектуальної власності, зокрема й юридичного захисту таких відносин.

У межах цієї роботи зосередимо увагу саме на певних, на нашу думку, цікавих питаннях кодифікації права інтелектуальної власності.

Наразі в юридичній літературі існують різні доктринальні підходи до кодифікації права інтелектуальної власності через призму кодифікації цивільного права.

Так, зокрема, питання дослідження моделей правового регулювання були висвітлені у працях таких науковців як: Г. О. Михайлюк, О. М. Мельник, Ю. М. Капіца, В. М. Крижна, Н. С. Кузнецова, В. В. Луць, А. О. Кодинець, О. П. Орлюк, М. Ю. Потоцький, Р. О. Стефанчук, Г. О. Улянова, Є. О. Харитоновна, А. В. Шабалін, О. О. Штефан та інші.

Однак існує низка питань щодо механізмів кодифікації права інтелектуальної власності тощо.

Мета дослідження (статті) — чинного законодавства, правозастосовної практики та думок окремих правників — дослідити певні аспекти щодо кодифікації законодавства у сфері інтелектуальної власності, на підставі означеного розробити та запропонувати власні відповідні доктринальні підходи в межах теми дослідження.

Методи. У межах цього дослідження (наукової статті) теоретичних положень і рекомендацій щодо подальшого наукового розроблення теми, а також достовірність результатів обґрунтовано використанням сукупності філософських, загально- і спеціально-наукових методів.

Дослідження. Як відомо, право інтелектуальної власності має комплексний характер щодо правової регламентації, а тому ми не маємо можливості висвітлити всі аспекти нормативної реформи такого права, про що ще раз наголошуємо. Отже, зупинимося на деяких теоретичних аспектах у рамках цього дослідження.

За своїм змістом право інтелектуальної власності означає закріплення чинним законом права на результат інтелектуальної діяльності в промисловості, науковій, літературній і художній діяльності. У цьому аспекті найбільш широке розуміння права інтелектуальної власності було закріплене в статті 2 Конвенції про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності від 4 липня 1967 року, у якій зазначено, що інтелектуальна власність включає права, які належать до:

- літературних, художніх і наукових творів;
- виконавчої діяльності артистів, звукозапису, радіо- і телевізійних передач;
- винаходів у всіх сферах людської діяльності;
- наукових відкриттів;
- промислових зразків;
- знаків для товарів і послуг, фірмових найменувань і комерційних позначень;

- захисту від недобросовісної конкуренції, а також усі інші права, що стосуються інтелектуальної діяльності у виробничій, науковій, літературній та художній сферах [1].

Як вказує А. О. Кодинець за результатами дослідження юридичної природи права інтелектуальної власності, існуючі доктринальні позиції сутності права на результати інтелектуальної діяльності можна поділити на дві групи: 1) аналогічні; 2) специфічні. До першої належать доктрини, що трактують права на результати творчості за аналогією до існуючих інститутів цивільного права та обґрунтовують поширення на їх регулювання раніше вироблених правових механізмів — пріоритетну, персональну, деліктну та рентну теорії. До другої групи належать теорії, що визначають права на результати інтелектуальної діяльності як самостійну і незалежну від існуючих правових інститутів категорію цивільних прав — теорія виключних прав, теорія інтелектуальних прав, нематеріальна теорія [2, 250–262].

Науковець Р. Б. Шишка наводить власну теорію природи права на результати інтелектуальної діяльності, яка ґрунтується на тому, що класифікація відповідних концепцій відбувається на підставі ознак публічно-правового та приватноправового підходу до вказаного права [3, 175–176].

Розглядаючи природу права інтелектуальної власності, І. І. Верба вказує, що особливістю права інтелектуальної власності є його подвійна природа: економічна й духовна, оскільки таке право є особистим немайновим правом творця на створений ним продукт інтелектуальної праці та майнове право на цей продукт, тобто право власності на матеріальне втілення [4, 7].

Відповідно до частин 1 та 2 статті 418 Цивільного кодексу України (далі — ЦК України) право інтелектуальної власності — це право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності, визначений

цим кодексом та іншим законом. Право інтелектуальної власності становлять особисті немайнові права інтелектуальної власності та (або) майнові права інтелектуальної власності, зміст яких щодо певних об'єктів права інтелектуальної власності визначається ЦК України та іншим законом [5].

Вищевикладені наукові позиції та нормативні положення свідчать про комплексність правового регулювання інтелектуальної сфери.

Варто зазначити, що існуюча система права інтелектуальної власності була сформована в Україні у 1990-х — на початку 2000-х років, коли будувалася національна система права. Так, зокрема, 1 січня 2004 року набув чинності ЦК України, у якому питанням інтелектуальної власності присвячені положення книги четвертої «Право інтелектуальної власності», а також глави 75 «Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності» та глави 76 «Комерційна концесія» книги п'ятої «Зобов'язальне право» [5].

ЦК України визначив і пріоритет судового захисту права інтелектуальної власності (ст. 432). У цьому кодексі знайшли своє закріплення й універсальні цивільні норми, зокрема щодо основних способів захисту порушених цивільних прав (ст. 16) [6, 38–39].

Регулювання права інтелектуальної власності було закріплене й у господарському праві (глава 16 Господарського кодексу України — ГП України, який набув чинності 01.01.2004).

Окрім положень ЦК України, право інтелектуальної власності регулюється й спеціальними законами.

Таким чином, можна говорити про існування в українській правовій доктрині власної системи права інтелектуальної власності.

У юридичній літературі є кілька підходів до моделі права інтелектуальної власності.

Деякі науковці вказують, що право інтелектуальної власності має комплексний характер та включає в себе

положення конституційного, цивільного, адміністративного, фінансового, трудового, процесуального та кримінального права [7].

Прихильники цивілістичної доктрини розглядають право інтелектуальної власності як підгалузь цивільного права [8].

Наразі існує необхідність у модернізації законодавства у сфері права інтелектуальної власності. Зазначене пояснюється не лише тим, що, як було сказано вище, система права інтелектуальної власності існує вже значний проміжок часу, а й останніми політико-правовими змінами в Україні.

Варто зазначити, що 27 червня 2014 року було підписано, а 16 вересня 2014 року ухвалено Закон України «Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншого» [9]. Це означає обрання європейського вектора розвитку, включаючи й сферу права інтелектуальної власності.

Наразі в Україні започаткована Концепція оновлення Цивільного кодексу України, яка також реалізується в контексті необхідності адаптації української цивільної доктрини до європейських стандартів.

Іншим фактором, який свідчить на користь модернізації правової системи у сфері інтелектуальної власності, є те, що наразі відбувається значний розвиток інтелектуальної економіки (цифрових продуктів тощо), а це означає, що існує необхідність у виробленні нових правил правового регулювання відносин в означеній сфері.

Під систематизацією законодавства розуміють упорядкування нормативно-правових актів, приведення їх до єдиної узгодженої системи та виокремлюють три основні види систематизації, як-то: інкорпорація, кодифікація та консолідація.

Щодо систематизації законодавства про інтелектуальну власність, то серед

вітчизняних теоретиків та практиків превалює думка про необхідність проведення кодифікації означеної правової сфери — створення Кодексу з інтелектуальної власності.

В аспекті вищезазначеного доцільно звернутися до зарубіжного правового досвіду.

Так, у деяких державах-членах Європейського Союзу право інтелектуальної власності має своє нормативне закріплення в законах і підзаконних актах. Конституція Італії передбачає видання виконавчою владою законів і декретів, які становлять більше ніж половину законодавства про інтелектуальну власність. Такою ж є тенденція в законодавстві Португалії та Іспанії. Так, як закони-декрети були видані відповідні кодекси промислової власності Португалії та Іспанії [10; 11].

Останні зарубіжні, зокрема європейські, законодавчі тенденції переконливо свідчать про кодифікацію законодавства про інтелектуальну власність та оптимізацію відповідного правового регулювання.

Наприклад, у Бельгії, Болгарії, Чехії, Польщі, Угорщині, Німеччині право інтелектуальної власності регулюється в основному лише двома базовими нормативними актами у сфері права інтелектуальної власності (закон «Про авторське право й суміжні права» та закон «Про промислову власність»).

У таких європейських державах як Австрія та Франція законодавство в галузі інтелектуальної власності повністю кодифіковано.

Варто зазначити, що сфера інтелектуальної власності в зарубіжних країнах, у тому числі й вищезазначених, регулюється також міжнародними документами, які були ратифіковані (Бернською конвенцією про охорону літературних і художніх творів 1886 р. (Паризький акт, 1971 р.), Міжнародною конвенцією про охорону виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення, Рим, 1961 р. тощо).

На сьогодні в українській правовій доктрині (серед теоретиків і практиків) триває дискусія відносно необхідності кодифікації законодавства у сфері інтелектуальної власності [12, 40]. Така думка знаходить свою підтримку серед українських правників (В. К. Крижна, О. П. Орлюк, Р. О. Стефанчук), які вказують на необхідність прийняття спеціального кодифікованого акта у сфері інтелектуальної власності — Кодексу інтелектуальної власності.

Відносно вищезазначеного О. П. Орлюк говорить про наявність нормативної неузгодженості між спеціальним законодавством у сфері інтелектуальної власності та загальним (ЦК України), зокрема термінології (знак для товарів і послуг — торговельна марка; фірмове найменування — комерційне найменування; зазначення походження товарів — географічне найменування тощо). Далі науковець вказує, що означена ситуація негативно впливає на формування профільної правозастосовної практики, у тому числі й судової, що свідчить про необхідність усунення таких правових недоліків [13, 30–31].

Із вищевказаною позицією ми погоджуємося.

Кодифікація дає змогу не лише узгодити норми, а й сформувати єдину правову доктрину щодо відповідного регулювання. Означене дає можливість усунути існуючі між нормативними актами відмінності, визначити єдині принципи правового регулювання, встановити єдине розуміння відповідних правових дефініцій, а також встановити єдині підходи до порядку захисту (підстав, спеціальних способів правового захисту тощо). Наявність єдиного правового акта сприяє й раціональності побудови загальної правової системи держави. Іншим позитивним моментом кодифікації є те, що остання дає змогу виключити з правової бази значну кількість підзаконних нормативно-правових актів, у тому числі й застарілих, що підвищить якість нормативного регулювання. Зазначене стосується й регулювання права інтелектуальної власності. Варто вказа-

ти, що регламентація відносин на рівні закону в повній мірі відповідає принципу правової визначеності, який є одним із загальновизнаних європейських стандартів, що підтверджується практикою Європейського суду з прав людини (рішення *Sutyazhnik v. Russia* від 29 липня 2009 року; інший судовий кейс — *Eser-tas v. Lithuania* від 31 травня 2012 року, у зазначених справах суд вказує, що одним з базових принципів права на суд є принцип правової визначеності).

Натомість існують і негативні моменти щодо кодифікації, зокрема й інтелектуальної сфери.

Як відомо, право інтелектуальної власності є комплексним правом, яке регулюється не тільки нормативними актами приватного блоку права, а й публічним правом (адміністративним, митним, кримінальним тощо). Отож в акт цивільного законодавства варто було б включати норми права інших галузей. А це все призводить до ускладнення та перевантаження спеціального кодифікованого акта.

Варто вказати, що з проведенням кодифікації законодавства інтелектуальної сфери необхідно вирішити питання рекодифікації ЦК України, що, у свою чергу, має як негативні, так і позитивні моменти.

Поруч із вищевказаним постають також інші питання щодо шляхів кодифікування права інтелектуальної власності. Це, зокрема, питання вироблення критеріїв якості нормативного регулювання галузі інтелектуальної власності.

Ідеться про:

- 1) логічність узгодження з іншими нормативними актами щодо відповідної сфери регулювання;
- 2) формування законодавчих підходів з урахування української та передової західної, зокрема європейської, судової та правозастосовної практик у сфері права інтелектуальної власності;
- 3) формування чіткого термінологічного законодавчого апарату, який розкривав би суть термінів (процесів),

що вживаються в сучасній юридичній практиці, зокрема й технічних з огляду на цифровізацію;

- 4) формування нормативної бази з урахуванням зростаючої ролі цифрових технологій у сфері інтелектуальної власності (регулювання таких правовідносин). В аспекті вказаного існує необхідність у виробленні нових спеціальних способів та спеціальних процедур захисту порушеного права інтелектуальної власності з урахуванням технологічності відносин з приводу інтелектуальної власності. Зазначене стосується й профілактичних заходів. На наш погляд, вказане повинно знайти своє закріплення в окремому розділі/главі майбутнього кодексу.

Щодо останнього пункту варто наголосити, що ІТ-технології вже відіграють домінуючу роль у розповсюдженні інтелектуальної продукції у світі, у тому числі й на єдиному європейському просторі.

У цьому плані цікавим є західний досвід (законодавчий і практичний).

Як відомо, право інтелектуальної власності в ЄС є однією з провідних галузей. Це пов'язано з тим, що основою розвитку сучасного європейського суспільства є інтелектуальна діяльність (розумовий продукт). А отже існує необхідність у виробленні нових правових підходів до правової регламентації інтелектуальної діяльності, розроблення та впровадження нових технологій, зокрема нових цифрових технологій, яким і раніше в Євросоюзі приділялася значна увага.

Так, наприклад, необхідність захисту інтелектуального продукту у сфері ІТ-технологій була передбачена керівними органами ЄС у 1998 році, коли була видана Зелена книга «Авторське право та виклик технологій — питання авторського права, що вимагають невідкладних дій». Цей документ був підготовлений Єврокомісією і став базою для прийняття майбутніх профільних європейських директив, спрямованих на

гармонізацію законодавства на єдиному внутрішньому ринку. Зелена книга 1998 року стала продовженням відповідної Книги 1991 року, де ще тоді вказувалося на необхідність захисту нових технологічних продуктів (комп'ютерних програм тощо) [14, 174].

Значний розвиток цифрових технологій у ЄС призвів до необхідності удосконалення правової процедури охорони та захисту прав авторів на єдиному європейському цифровому ринку. На сьогодні цифровий продукт є доволі прибутковим.

Отож у ЄС виникла необхідність у виробленні нових законодавчих підходів регламентації комерційної діяльності в електронній сфері, а саме — використанні результатів творчої діяльності (контенту).

Європейськими органами була розроблена Директива про авторське право на єдиному цифровому ринку Європейського Союзу ((Directive on Copyright in the Digital Single Market 2016/0280 (COD) [15]. У межах вказаного документа запроваджуються й так звані технологічні фільтри з метою запобігання порушенню прав авторів у мережі [15].

На користь необхідності вироблення нових законодавчих підходів до регулювання правовідносин інтелектуальної власності свідчить і практика західних компаній.

Видавці Marvel Comics і DC Comics, персонажі яких є головними героями однойменних кіновсесвітів від The Walt Disney Company і Warner Bros. Pictures, заборонили художникам коміксів продавати свої роботи у вигляді NFT. Рішення обумовлено тим, що зазначені компанії самі планують вийти на ринок NFT, щоб продавати на ньому зареєстровані колекції своїх персонажів. Так, у червні Marvel анонсувала співпрацю з колекційною digital-платформою VeVe [16]. Наразі торгівля відомими мультиплікаційними персонажами у вигляді NFT-токенів користується великим попитом.

Іншою цікавою проблемою у сфері права інтелектуальної власності є пи-

тання щодо дїпфейків (*deepfake*), зокрема голосових.

Дїпфейк (з двох англійських слів «*deep learning* — глибоке навчання» та «*fake* — підробка») — це синтетичний контент, у якому людина в існуючому фото, аудіо або відео замінюється іншим. Дїпфейки можуть використовувати будь-який формат — фото, відео або ваш голос. Дїпфейки найчастіше використовують у рекламі, фейкових новинах та для фінансового шахрайства.

На сьогодні основною проблемою стосовно дїпфейків є те, що в жодній країні світу не існує спеціальної законодавчої практики щодо притягнення до відповідальності творців дїпфейків, а також порядку видалення останніх. Наприклад, питання захисту прав померлих (кіноакторів) щодо використання їх голосу та образу залишається також відкритим.

Вищевикладене свідчить про актуальність вироблення та запровадження нових спеціальних способів, процедур захисту та попередження порушення права інтелектуальної власності у профільному кодифікованому акті.

Варто вказати, що у сфері інтелектуальної власності вже існує законодавча практика щодо розкриття змісту спеціальних термінів, у тому числі й технологічних, а також регламентації спеціальних процедур захисту та попередження правопорушення. Так, у статті 1 Закону України «Про авторське право і суміжні права» розкривається значення термінів, які вживаються в законі, зокрема і зі сфери цифрових технологій, наприклад, що таке веб-сайт (п. 5 ч. 1 ст. 1 закону). У цьому нормативі визначено також порядок припинення порушень авторського права і (або) суміжних прав з використанням мережі Інтернет (ст. 52–1 закону) [17].

У кодифікованих актах українського законодавства знайшли своє закріплення спеціальні способи правового захисту, поруч з універсальними — ст. 16 ЦК України. Наприклад, такі спеціальні способи захисту були закріплені в зе-

мельному законодавстві (ст. 158 Земельного кодексу України).

Такий нормативний підхід може значно розширити межі юридичного захисту — застосовувати універсальні способи захисту або спеціальні, чи комбіновано.

До речі, регулювання певних відносин нормами спеціального кодифікованого акта в національному праві (Земельний кодекс України, Водний кодекс України тощо) є одним із підтверджень доцільності створення спеціального відповідного акта щодо права інтелектуальної власності.

Результати. Усе вищерозглянуте дає змогу сформулювати таке:

- з огляду на специфіку правового регулювання інтелектуальної власності доцільно говорити про запровадження в українське законодавство окремого спеціального кодифікованого акта щодо означеної сфери (Кодексу інтелектуальної власності). Такий акт дасть змогу нівелювати нормативну неузгодженість, виробити єдині правові підходи до регулювання інтелектуальної власності. Позитивним моментом кодифікації також є те, що остання дає можливість виключити з правової бази значну кількість підзаконних нормативно-правових актів, у тому числі й застарілих, що підвищить якість нормативного регулювання та узгоджується з принципом правової визначеності, який є одним із за-

гально визначених на європейському правовому просторі;

- при кодифікації існує необхідність формування оновленого законодавства з урахування української та передової західної, зокрема європейської, судової та правозастосовної практики щодо інтелектуальної власності;
- одним із сучасних напрямів систематизації цивільного законодавства у сфері права інтелектуальної власності, зокрема й захисту такого права, є детальна регламентація правовідносин, що виникають у цифровій сфері. В аспекті вказаного існує також необхідність у виробленні нових спеціальних способів та спеціальних процедур захисту порушеного права інтелектуальної власності з урахуванням технологічності відносин з приводу інтелектуальної власності. Зазначене повинно знайти своє закріплення в окремому розділі/главі майбутнього кодифікованого акта;
- значна увага при кодифікації інтелектуальної власності повинна бути приділена запобіганню (профілактиці) правопорушень з використанням сучасних цифрових технологій. ◆

Список використаних джерел / List of references

1. *Захист права інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування* : монографія / кол. авт. Дроб'язко В. С., Міндул А. В., Орлюк О. П., Тверезенко О. О., Штефан О. О. та ін. / за заг. ред. д.ю.н. О. П. Орлюк. Київ : Лазурит-Поліграф. 2009. С. 5–6.
2. *Кодинец А. А. Теоретические аспекты юридической природы права на результаты интеллектуальной, творческой деятельности и средства индивидуализации. Альманах цивилистики: сб. ст. 2001. № 4. С. 250–262.*
3. *Шишка Р. Б. Охорона права інтелектуальної власності: авторсько-правовий аспект* : монографія. Харків : Вид-во Харків нац. ун-ту внутр. справ. 2006. 370 с.

4. Верба І. І. *Основи інтелектуальної власності : навч. посіб.* / І. І. Верба, В. О. Коваль ; за ред. С. В. Чікін. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : НТУУ «КПІ», 2013. 262 с.
 5. *Цивільний кодекс України. Офіційний сайт Верховної Ради України.* URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/print> (дата звернення: 29.03.2022 р.).
 6. Шабалін А. В. *Актуальні питання захисту права інтелектуальної власності: навчально-практичний посібник: НДІ ІВ НАПрН України.* Київ : Інтерсервіс, 2020. 160 с.
 7. Близнец І. А., Леонтьев К. Б. *Проблемы систематизации законодательства об интеллектуальной собственности.* URL : https://www.copyright.ru/ru/library/stati_knigi/intellectualnaya_sobstvennost/intellectualnaya_sobstvenno-st_chastnoe_pravo/ (дата доступу: 19.01.2022 р.).
 8. Хужин А. М. *Право интеллектуальной собственности в контексте ХМСИ-методологии.* URL : <https://cyberleninka.ru/article/n/pravo-intellektualnoy-sob-stvennosti-v-kontekste-hmsp-metodologii/viewer> (дата звернення: 29.03.2022 р.).
 9. *Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Закон України від 16 вересня 2014 р.* URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1678-18> (дата доступу: 29.03.2022 р.).
 10. *Industrial Property Code. Decree; Law No. 16/95, of 24 January 1995. Web Site.* URL : <http://www.wipo.int/clea/en/details.jsp?id=3514> (дата звернення: 29.03.2022 р.).
 11. *Industrial Property Code, Royal Decree; Law of July 26, 1929, as last amended by Law No. 12/1975 March 12, 1975. Web Site.* URL : <http://www.wipo.int/clea/en/details.jsp?id=1309> (дата звернення: 29.03.2022 р.).
 12. Стефанчук Р. О. *До питання про кодифікацію законодавства у сфері інтелектуальної власності.* *Право України.* № 11. 2016. С. 86–91.
 13. Орлюк О. *Сфера інтелектуальної власності як предмет правового регулювання: проблема конкуренції законів. Теорія і практика інтелектуальної власності.* 2009. № 6 (50). С. 25–33.
 14. Шабалін А. В. *Актуальні питання захисту права інтелектуальної власності: навчально-практичний посібник. НДІ ІВ НАПрН України.* Київ : Інтерсервіс, 2020. 160 с.
 15. *Copyright in the Digital Single Market 2016/0280. European Consili.* URL : <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-51-2019-INIT/en/pdf>. (дата звернення 29.03.2022).
 16. *Marvel Comics і DC Comics.* URL : <https://t.me/ipquorum/2371> (дата звернення: 29.03.2022).
 17. *Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23.12.1993 року № 3792-XII.* URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12/print> (дата звернення: 29.03.2022).
-
1. *Zakhyst prava intelektualnoi vlasnosti v Ukraini: problemy zakonodavchoho zabezpechennia ta pravozastosuvannia : monohrafiia / kol. avt. Drobiazko V. S., Minddul A. V., Orliuk O. P., Tverezenko O. O., Shtefan O. O. ta in. / za zah. red. d.iu.n. O. P. Orliuk.* Kyiv : Lazuryt-Polihraf. 2009. S. 5–6.
 2. *Kodynets A. A. Teoretycheskye aspekty yurydycheskoi pryrody prava na rezultaty yntellektualnoi, tvorcheskoi deiatelnosti y sredstva yndyvydualyzatsyy. Almanakh tsyvylystyky: sb. st. 2001. № 4. S. 250–262.*

3. Shyshka R. B. *Okhorona prava intelektualnoi vlasnosti: avtorsko-pravovyi aspekt : monohrafiia*. Kharkiv : Vyd-vo Kharkiv nats. un-tu vnutr. sprav. 2006. 370 s.
4. Verba I. I. *Osnovy intelektualnoi vlasnosti : navch. posib.* / I. I. Verba, V. O. Koval; za red. S. V. Chikin. 2-he vyd., pererobl. i dopov. Kyiv : NTUU «KPI», 2013. 262 s.
5. *Tsyvilnyi kodeks Ukrainy. Ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/print> (data zvernennia: 29.03.2022 r.).
6. Shabalin A. V. *Aktualni pytannia zakhystu prava intelektualnoi vlasnosti: navchalno-praktychnyi posibnyk: NDI IV NAPrN Ukrainy*. Kyiv : Interservis, 2020. 160 s.
7. Blyznets Y. A., Leontev K. B. *Problemy systematyzatsyy zakonodatelstva ob yntellektualnoi sobstvennosti*. URL: https://www.copyright.ru/ru/library/stati_knigi/intellectualnaya_sobstvennost/intellectualnaya_sobstvennost_chastnoe_pravo/ (data dostupu: 19.01.2022 r.).
8. Khuzhyn A. M. *Pravo yntellektualnoi sobstvennosti v kontekste KhMSP-metodolohyy*. URL : <https://cyberleninka.ru/article/n/pravo-intellektualnoy-sobstvennosti-v-kontekste-hmsp-metodologii/viewer> (data zvernennia: 29.03.2022 r.).
9. *Pro ratyfikatsiiu Uhody pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnyimi derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony : Zakon Ukrainy vid 16 veresnia 2014 r.* URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1678-18> (data dostupu: 29.03.2022 r.).
10. *Industrial Property Code. Decree; Law No. 16/95, of 24 January 1995. Web Site*. URL: <http://www.wipo.int/clea/en/details.jsp?id=3514> (data zvernennia: 29.03.2022 r.).
11. *Industrial Property Code, Royal Decree; Law of July 26, 1929, as last amended by Law No. 12/1975 March 12, 1975. Web Site*. URL: <http://www.wipo.int/clea/en/details.jsp?id=1309> (data zvernennia: 29.03.2022 r.).
12. Stefanchuk R. O. *Do pytannia pro kodyfikatsiiu zakonodavstva u sferi intelektualnoi vlasnosti*. *Pravo Ukrainy*. № 11. 2016. S. 86–91.
13. Orliuk O. *Sfera intelektualnoi vlasnosti yak predmet pravovoho rehuliuвання: problema konkurentsii zakoniv. Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*. 2009. № 6 (50). S. 25–33.
14. Shabalin A. V. *Aktualni pytannia zakhystu prava intelektualnoi vlasnosti: navchalno-praktychnyi posibnyk*. NDI IV NAPrN Ukrainy. Kyiv : Interservis, 2020. 160 s.
15. *Copyright in the Digital Single Market 2016/0280. European Council*. URL: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-51-2019-INIT/en/pdf>. (data zvernennia 29.03.2022).
16. *Marvel Comics i DC Comics*. URL : <https://t.me/ipquorum/2371> (data zvernennia: 07.05.2022).
17. *Pro avtorske pravo i sumizhni prava : Zakon Ukrainy vid 23.12.1993 roku № 3792-XII*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12/print> (data zvernennia: 29.03.2022).

Надійшла до редакції 29.03.2022 року

Shabalin A. On some aspects of the systematization of legislation in the field of intellectual property law. The scientific article is devoted to some issues of systematization of intellectual property rights. The study focuses on existing foreign legal models of intellectual property regulation (Belgium, Bulgaria, Czech Republic, Poland, Hungary, Germany). Based on which it is concluded that the latest foreign, in particular European, legislative trends convincingly demonstrate the feasibility of

codification of intellectual property law. This approach helps to optimize the relevant legal regulation. In addition, the article focuses on existing scientific doctrinal approaches to the need to introduce into Ukrainian legislation a special codified act in the field of intellectual property law. Based on the results of such analysis, the position on the introduction of such a normative document into national legislation is supported. It is emphasized that this will eliminate regulatory inconsistencies, develop common legal approaches to the regulation of intellectual property. Another positive aspect of codification is that the latter allows to exclude from the legal framework a significant number of by-laws, including obsolete ones. Which will ultimately improve the quality of regulation and is in line with the principle of legal certainty, which is one of the generally recognized in the European legal area. The author emphasizes that the codification should be carried out considering the Ukrainian and advanced Western, in particular European, judicial and law enforcement practices on intellectual property. At the same time, it is pointed out that one of the current directions of systematization of intellectual property legislation is the detailed regulation of legal relations arising in the digital sphere, as this position is consistent with current and future trends in the significant role of IT in private law. In this regard, there is a need to develop new special methods and special procedures for the protection of infringed intellectual property rights, considering the manufacturability of relations concerning intellectual property. This should be enshrined in a separate section/chapter of the future codified act.

Keywords: intellectual property law, codification, legislation, civil law, systematization of intellectual property law